

J e g y z ő k ö n y v

a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségének 1957. december 13.-án du. 16 órakor tartott 10. sz. üléséről.

Jelen voltak: Rusznyák István elnök, Ligeti Lajos alelnök, Bognár Géza főtítkárhelyettes, Hevesi Gyula Jánossy Lajos, Major Máté akadémiai titkárok, Molnár Erik, Novobátzky Károly elnökségi tagok

Bóka László, Szabó Imre, Hajós György, Somos András, Gömöri Pál, Geleji Sándor, Törő Imre osztálytitkárok, Csürös Zoltán osztálytitkárhelyettes,

Szabolcsi Bence, Maucha Rezső, Mihailich Győző, Verő József, Schulek Elemér az Elnökség tiszteletbeli tagjai

Meghivottak valamennyi napirendi ponthoz: Pais Dezső, Erdei Ferenc, Issekutz Béla, Bruckner Győző, Straub F. Brunó akadémikusok, Tőkés Ottó az MTA. Elnökségi Titkárságának vezetője, Antal Jánosné az Elnökségi Titkárság munkatársa.

Kimentette magát: Fogarasi Béla alelnök, Gombás Pál alelnök, Erdey-Gruz Tibor főtítkárság, Lukács György akadémikus.

Külföldön tartózkodik: Manninger Rezső.

N a p i r e n d :

I. Elnökségi beszámoló megvitatása.

II. A Magyar Tudományos Akadémiának a Német Tudományos Akadémiával és a Lengyel Tudományos Akadémiával kötött egyezményeinek jóváhagyása.

III. Javaslato.

Rusznyák István elnök üdvözli a megjelenteket és az ülést megnyitja.

A jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Jánossy Lajos akadémiai titkárt és Bóka László osztálytitkárt.

I.

Rusznyák István elnök kiegészítésekre módosításokra kér javaslatot a kiküldött anyaghoz, valamint bírálatot kér.

Jánossy Lajos akadémiai titkár a kiutazásokkal kapcsolatban /20. old./ kiegészítő javaslatot tesz: "A kiutazások kérdésében a szakosztályok nagy önállósággal döntenek, a

kiutazások a tudományos osztályok javaslatai alapján valósulnak meg, a kiutazó személyek kiválasztásánál a felelősség az osztályokat terheli, az osztályoknak minden esetben meg kell kérdezniök az illetékes állami- és pártszervek véleményét és ezen vélemények figyelembe vételével kell a javaslatokat megtenni. Kezdetben, az év elején voltak elég nagy nehézségek ezen a téren, de azóta lényeges javulás tapasztalható."

Rusznayk István elnök helyesnek tartja, ha erről a beszámolóban említés történik, mert az Akadémiát a kiutazások miatt sok támadás érte; bár az Akadémia nem egészen hibátlan a kiutazások ügyében, a támadások nem százszázalékosan jogosak.

Gömöri Pál osztálytitkár fiatal kutatók hosszú lejáratu külföldi kiküldetését javasolja, - legalább a népi demokratikus országokba.

Schulek Elemér akadémikus szövé teszi varsói kiküldetésének tapasztalatai alapján, hogy ott az Akadémiát - Erdey Lászlóval együtt - csak ketten képviselték, míg a többi népi demokratikus országokból - különösen Csehszlovákiából - 8-10 kiküldött vett részt. Megoldást kell találni arra, hogy a fiatalok nem csak 1-2 hétre, hanem hosszabb időre kijussanak; nem a legfiatalabb generációra gondol, hanem azokra, akiknek már eredményeik vannak. Azokat a fiatalembereket, akik tudományos ígéretet, egy évre tartja szükségesnek a kiküldését kiváló külföldi szakemberekhez. Szeretné, ha ez a törekvés határozottan kifejezésre jutna.

Bóka László osztálytitkár külföldi példák alapján javasolja, hogy a kiutazó idős professzorok kíséretében küldjünk ki fiatal tudósokat, amely megoldás számukra a későbbiekben gyü-

mölcsöztethető.

Rusznyák István elnök kéri a változtatásoknak megfelelő szövegezést.

Bóka László osztálytitkára beszámoló néhány kitételének átszövegezését tartja szükségesnek /23. old./ "Olyan tudománypolitikát kell kidolgozni..." "Biztosítani kell az igényesebb aspiránsképzést.." stb. Ezeket olyan toldalékkal kell ellátni, ami előrevetíti, hogyan gondoljuk a megoldást és a kérdések megvitatása a közeljövőben tárgyalásra és realizálásra kerül.

Ligeti Lajos alelnök helyesnek tartja, ha a szövegben helyet kap az, hogy a kiutazások kérdése nincs megfelelő módon megoldva. Az Akadémiának nem lehet feladata az egész tudományos szükreszcencia ellátása. Különválasztandó, hogy az országos feladatok közül mi az Akadémia szerepe. Az országosan rendelkezésre álló keret tervszerű szétosztására nincsen megfelelő központi elgondolás. Helyesnek tartaná utalni arra, hogy a Tudományos Tanács központilag oldja meg a rendelkezésre álló források elosztását.

Rusznyák István elnök a kiutazásokra vonatkozó kiegészítés megfogalmazását kéri, amely foglalja magában a Jánossy-féle javaslatot, kiegészítve Ligeti Lajos alelnök és Bóka László osztálytitkár javaslataival.

Szabó Imre osztálytitkár tolmácsolja Fogarasi Béla módosító javaslatát a 22. old. első bekezdéséhez, amely a társadalomtudományokat is felelőssé teszi az októberi események miatt. A megfelelő módosított szöveget írásban adja meg.

Erdey Ferenc akadémikus bejelenti, hogy módosító javaslatait írásban elkészítette. Ezek közül néhányat szóban is ismertet. Nyelvi szempontból nem találja jóhangzásúnak, hogy "az adatszolgáltató részt szétosztják"

Kifogásolja a 4. old. egyik kitételét: "fiatal, haladószellemű, tehetséges, nagy tudományos eredményeket elért..." szolidabban szeretné kifejezni; " nagy tudományos . ." helyett: akadémiai színvonalu.

A 16. oldalon "bizonyos mesterkedések..." helyett "törekvések" megjelölést ajánl.

A 23. oldalon javasolja kettéválasztani azt a mondatot, hogy "Harc a dogmatizmus, revizionizmus és ellenforradalmi nézetekkel" mert így különböző fogalmak egyenlősítve vannak. A dogmatizmusra vonatkozó megfogalmazás az előző mondathoz veendő, míg az, hogy "szembeszállva a revizionista, különösen pedig az ellenforradalmi nézetekkel" külön mondat legyen.

Somos András osztálytitkár szóváteszi, hogy az osztályok felsorolásánál Biológiai Csoport szerepel; megjegyzi, hogy kezdettől fogva Mezőgazdasági Tudományok Osztálya volt.

Felhivja a figyelmet arra, hogy a 17. oldalon félreértésre adhat alkalmat az a megfogalmazás, hogy "1-2 évi időtartamra akadémiai tisztségüket megszüntesse." Ez úgy értelmezhető, mintha az akadémiai tagság megszüntetéséről volna szó.

H a t á r o z a t :

- Elnökség a beszámoló kiegészítésére ill. módosítására elfogadja a következő javaslatokat:
- 1./ A kiutazásokra vonatkozó rész a 20. oldalon kiegészítendő Jánossy Lajos akadémiai titkár, Ligeti Lajos alelnök és Bóka László osztálytitkár javaslataival.
 - 2./ A 22. old. átfogalmazásra kerül Fogarasi Béla javaslata alapján; Szabó Imre osztálytitkár írásban benyújtja.

- 3./ Erdei Ferenc akadémikus által javasolt módosításokat írásban benyújtja.
- 4./ Somos András osztálytitkár javaslata alapján módosított szöveg "... az Akadémiánál viselt tisztségeket revízió alá vegyük."

II.

Jánossy Lajos akadémiai titkár bejelenti, hogy a Magyar Tudományos Akadémia egyezményt kötött a Német Tudományos Akadémiával, valamint a Lengyel Tudományos Akadémiával.

H a t á r o z a t :

Elnökség mindkét egyezmény megkötését jóváhagyja és ezzel meg is valósulnak.

III.

Rusznják István elnök javaslatokat terjeszt az Elnökség elé.

- 1./ Felhatalmazást kér az Elnökségtől arra, hogy az Akadémián néhány fontos ideológiai, politikai kérdésben előadásokat tartsanak;
- 2./ ugyancsak helyesnek tartaná, ha a kormány és a párt vezetőit is felkérnék néhány kiemelkedő fontosságú akadémiai előadás tartására.

A végleges adatokat, hogy kik vállalják és milyen időpontban, az Elnökség elé fogja terjeszteni.

Erdei Ferenc akadémikus az Elnökség elé terjeszti azt a javaslatot, hogy a Béke-kiáltvánnyal kapcsolatban az Akadémia is nyilvánítson véleményt. Kéri az Elnökség hozzájárulását, hogy kb. egy oldalnyi szöveget elkészítsen és azt a Közgyűlésen előterjessze.

Rusznják István elnök ezt az Akadémiai Közgyűlés méltó befejezésének tartja. Elfogadásra javasolja.

H a t á r o z a t

- 1./ Elnökség hozzájárulását adja ahhoz,
hogy Rusznyák István elnök által össze-
állítandó program szerinti előadások
megtartására előadókat kérjenek fel.
- 2./ Elnökség elfogadja azt a javaslatot,
hogy az Akadémiai Közgyűlés befejezése-
ként az Akadémia a Békekiáltvány ügyében
előterjesztést tegyen.

Kmft.

